

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ

м. Київ

05 12 20 18 р.

№ 1342

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
205 «Лісове господарство» для першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648), та рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.2018 р., протокол № 4/3-4,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.

2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2018/2019 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України

05.12.2018 р. № 1342

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ бакалавр _____
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ _____ 20 Аграрні науки та продовольство
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 205 Лісове господарство
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київ
2018

I Преамбула

Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти ступеня вищої освіти – бакалавр галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності – 205 Лісове господарство.

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 05.12.2018 р. № 1342

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 205 Лісове господарство Науково-методичної комісії № 11 з аграрних наук та ветеринарії сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Василишин Роман Дмитрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, директор Науково-дослідного інституту лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Мельник Тетяна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри садово-паркового і лісового господарства Сумського національного аграрного університету;

Миклуш Степан Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, директор Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного лісотехнічного університету України;

Шлапак Володимир Петрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри лісового господарства Уманського національного університету садівництва.

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні робочої групи підкомісії 205 Лісове господарство Науково-методичної комісії 11 з аграрних наук та ветеринарії, протокол від 8 червня 2016 р. № 2.

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні Науково-методичної комісії 11 з аграрних наук та ветеринарії, протокол від 11 серпня 2016 р. № 2.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 20 грудня 2016 року № 10.

Фахову експертизу проводили:

Пастернак Володимир Петрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, провідний науковий співробітник лабораторії моніторингу і сертифікації лісів Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та Національної академії наук України;

Лицур Ігор Миколайович – доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник Державної установи «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України»;

Ірклієнко Сергій Петрович – кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, директор Українського центру підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадриліс».

Методологічну експертизу проводили:

Козієвська Олена Іванівна – кандидат наук з державного управління, заступник Керівника Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти;

Калашнікова Світлана Андріївна – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;

Таланова Жаннета Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, менеджер з аналітичної роботи, координатор Національної команди експертів з реформування вищої освіти, Національний Еразмус+ офіс в Україні.

Стандарт розглянуто Міністерством аграрної політики та продовольства України і Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень і пропозицій та схвалено на засіданні робочої групи підкомісії 205 Лісове господарство Науково-методичної комісії № 11 з аграрних наук та ветеринарії, протокол від 18 червня 2018 р. № 2.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузі знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Обмеження щодо форм навчання	відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр з лісового господарства (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 205 Лісове господарство Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності) Освітня програма – (зазначити назву освітньої програми)
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення та діяльності: лісові екосистеми, лісове та мисливське господарство</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних вирішувати виробничі питання зі створення, вирощування, догляду, формування лісових насаджень, їх інвентаризації та проектування лісогосподарських заходів, використання лісових ресурсів, заготівлі деревини</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: - наукові і соціально-економічні принципи, покладені в основу лісового господарства; - створення, вирощування, формування та оцінювання лісових насаджень, використання корисних властивостей лісів та ресурсів, вплив лісів на суспільство і навколишнє середовище</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання, обробки та інтеграції теорії і практики в лісовому господарстві. Сучасні методики досліджень стану лісів, оцінювання лісових ресурсів та біотичної продуктивності, засобами та технологіями створення, вирощування і формування лісових насаджень, використання лісових ресурсів.</p> <p>Інструменти та обладнання: машини, механізми та інструменти до технологічних процесів створення, вирощування, догляду, формування лісових насаджень, інвентаризації та використання лісових ресурсів, заготівлі деревини на базі природозберігаючих технологій та екологічної безпеки</p>
Академічні права випускників	Продовження навчання для здобуття другого (магістерського) рівня. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти – бакалавр

<ul style="list-style-type: none"> - на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС; - на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перерахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста). <p>Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти.</p>

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. 3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності. 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. 11. Навички здійснення безпечної діяльності. 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові),	1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

<p>предметні) компетентності</p>	<p>2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.</p> <p>3. Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.</p> <p>4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.</p> <p>5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.</p> <p>6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.</p> <p>7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.</p> <p>8. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.</p> <p>9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.</p> <p>10. Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців.</p> <p>11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.</p> <p>12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.</p>
---	---

V Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.
2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.
4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності

6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.

14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр спеціальності 205 Лісове господарство

Форми атестації здобувачів вищої освіти ступеня – бакалавр	Атестацію здійснюють у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має передбачати розв’язання складного спеціалізованого або практичного завдання у сфері лісового чи мисливського господарства, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, і потребує застосування теоретичних положень і методів лісівничих наук. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.

	Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу.
--	--

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладах вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективною системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (із змінами).
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 1 червня 2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 № 1648).
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. – Київ : «Соцінформ», 2010.
6. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 року № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).
7. Лісовий Кодекс України : за станом на 8 лютого 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

О. І. Шаров

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр,
галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності – 205 Лісове господарство

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентності за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю зональних умов				
Загальні компетентності				
1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні		використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності; застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності	Застосування демократичних принципів та понять громадянського суспільства для вирішення конкретних завдань життя	Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України
2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу	основні історичні етапи розвитку суспільства, техніки, технологій та предметної області	оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності	Формування власної позиції щодо моральних, культурних, наукових цінностей та їх застосування в усіх сферах життєдіяльності	Удосконалювати теоретичні знання з розвитку демократичного суспільства

і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя				
3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності	загальні особливості історії України; особливості розвитку політичного та культурного життя; специфіку територіального та політичного устрою України	оцінювати події з позицій загальнолюдських цінностей з метою забезпечення розвитку загальної культури та моральних якостей; аналізувати явища духовного життя, орієнтуватися в багатому світі духовної культури	Формування власної позиції щодо особливостей державотворчих процесів і культури	Мати власні судження відповідно до отриманої інформації. Збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти
4. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово	законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення; тенденції розвитку української мови; засоби забезпечення статусу престижності української мови; становлення та розвиток наукового стилю	володіти офіційно-діловим, науковим, розмовним стилями української мови для забезпечення професійного спілкування	Використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів під час професійної та соціально-побутової взаємодії	Висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності. Удосконалювати мовленнєву компетентність
5. Здатність спілкуватися іноземною мовою	професійно орієнтований лексико-граматичний матеріал, що використовується в різних мовних ситуаціях;	володіти лексичним мінімумом з іноземної (англійської, німецької чи французької) мови; вести бесіду-діалог	Використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів. Висловлювання думки для успішного розв'язування	Використовувати лексографічні джерела (словники) та іншу допоміжну довідникову

	<ul style="list-style-type: none"> - розмовні штампи ділового етикету й мовної поведінки – професійні терміни й поняття; - латинські назви рослин і тварин; - лісівничі терміни 	<ul style="list-style-type: none"> - загального характеру; користуватися правилами мовного етикету; - проводити аналітичне опрацювання іншомовних лісівничих джерел з метою отримання професійної інформації; - працювати з довідниковою літературою та словниками; використовувати латинську термінологію в практичній роботі тощо 	<ul style="list-style-type: none"> - проблем і завдань у професійній діяльності. - Міжнародне термінологічне порозуміння між фахівцями 	<ul style="list-style-type: none"> - літературу, необхідну для самостійного вдосконалення володіння іноземною мовою
6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	<ul style="list-style-type: none"> - історію філософії та її сучасні проблеми; - онтологічні проблеми суспільства; - філософські проблеми цивілізації та культури 	<ul style="list-style-type: none"> - використовувати знання для аналізу, узагальнення та пояснення явищ сучасного буття; - володіти методологією пізнання 	<ul style="list-style-type: none"> - Застосування філософських принципів та понять для вирішення конкретних науково-практичних завдань 	<ul style="list-style-type: none"> - Обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію відповідно до отриманої інформації. Формувати та висловлювати власну думку
7. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії	<ul style="list-style-type: none"> - біофізичні закономірності, покладені в основу розвитку природи та життєдіяльності людини; - механізми дії зовнішніх факторів на екосистему 	<ul style="list-style-type: none"> - працювати з електронною біологічною та лісівничою апаратурою, вимірювальними приладами та інструментами 	<ul style="list-style-type: none"> - Порозуміння з представниками сервісної та маркетингових служб 	<ul style="list-style-type: none"> - Особиста відповідальність за дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час роботи з вимірювальними приладами
8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	<ul style="list-style-type: none"> - фізичні і хімічні властивості та перетворення органічних речовин і сполук; - фізико-хімічні 	<ul style="list-style-type: none"> - проводити розрахунки, зв'язані з різними способами вираження концентрації, рівняннями 	<ul style="list-style-type: none"> - Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з фахівцями інших галузей 	<ul style="list-style-type: none"> - Особиста відповідальність за дотримання правил техніки безпеки та

	закономірності у процесі життєдіяльності організму; особливості метаболічних процесів у різних органах і тканинах	та функціями тощо; досліджувати фізико-хімічні властивості органічних речовин		охорони праці під час виконання лабораторних та польових досліджень
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	будову рослин і тварин, їх індивідуальні особливості; фізіологічні процеси в рослинному організмі та екосистемах	визначати взаємозв'язок та взаємовплив між різними особинами в екосистемах; аналізувати регульовані параметри та робити висновки про стан екосистеми	Уміння комунікувати в професійній діяльності з науковцями відповідних галузей	Аналізувати стан екосистеми за різних умов впливу на довкілля
10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.	<ul style="list-style-type: none"> - основні групи екологічних факторів впливу на людину і довкілля, їхні наслідки для природи та людини; основи сталого розвитку та еколого-економічні проблеми використання природних ресурсів; моніторинг та екологічна експертиза; - раціональне природокористування та охорона навколишнього природного середовища 	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати вплив екологічних факторів на довкілля, їхні наслідки та шляхи запобігання; - застосовувати екологічно безпечні підходи під час виконання лісогосподарських, лісомисливських та лісозаготівельних робіт 	Формування власної позиції щодо значення екології та гармонійної взаємодії з природним довкіллям в усіх сферах життєдіяльності	Мати власні судження відповідно до отриманої інформації. Особиста відповідальність за дотримання екологічних вимог під час проектування та здійснення лісівничих заходів. Збагачувати власну екологічну культуру
11. Навички здійснення безпечної діяльності	основні групи негативних факторів впливу на людину і довкілля, їхні наслідки; безпечні підходи виконання лісогосподарських робіт; особливості надання медичної допомоги у різних	аналізувати вплив негативних факторів на людину і довкілля, їхні наслідки та шляхи запобігання; застосовувати безпечні підходи під час виконання лісогосподарських робіт та	Здійснення консультативного взаємозв'язку з фахівцями	Особиста відповідальність за дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час виконання лісогосподарських робіт та досліджень

	випадках	досліджень		
12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	сучасні інформаційні технології; способи одержання наукової та професійної інформації; джерела одержання потрібної інформації	упорядковувати, оцінювати, класифікувати одержану інформацію; узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо подальшого її використання	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалювати інформаційну грамотність та оптимальне застосування її в професійній діяльності. Відповідати за поширення недостовірної інформації
Спеціальні (фахові) компетентності				
1. Здатність застосовувати знання, уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства	- біологічні та екологічні особливості рослинності та її поширення; - природно-історичні, кліматичні та ґрунтові умови регіонів; - теоретичні засади формування, росту та розвитку лісу	- використовувати нормативно-довідкові, планово-картографічні матеріали та матеріали дистанційного зондування Землі	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалювати інформаційну грамотність та оптимальне застосування її в професійній діяльності. Відповідати за поширення недостовірної інформації
2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження	основні положення щодо організації та виконання польових та камеральних досліджень різного лісівничого профілю; правила техніки безпеки, охорони праці, протипожежної безпеки, протиепідемічного режиму в лабораторіях; види та призначення геодезичних,	використовувати геодезичні, лісівничо-таксаційні, прилади та інструменти за призначенням; виконувати виміри у польових умовах проводити лабораторні дослідження; опрацьовувати результати вимірів та дослідів	Здійснення професійної взаємодії з працівниками лісового господарства щодо принципів роботи в команді	Дотримуватися правил техніки безпеки під час роботи з приладами та інструментами, механізмами тощо. Відповідати за якість виконаних досліджень та робіт

	лісотаксаційних приладів, інструментів та технологій; будову та техніку роботи з вимірювальними приладами та сучасними технологіями			
3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання	- ботанічні, дендрологічні, морфологічні, генетико-селекційні, едафічні, фітоценотичні та екологічні характеристики компонентів насадження: деревостану, підліску, підросту, трав'яного вкриття, опаду, підстилки, позаярусної рослинності, ґрунту	- закладати різні за призначенням пробні площі; - здійснювати біометричний аналіз дослідних даних	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалювати рівень теоретичної та практичної підготовки та оптимальне застосування її в професійній діяльності. Відповідати за поширення недостовірної інформації
4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів	- лісівничо-таксаційні ознаки дерева, насадження; - основні ентомошкідники і збудники фітозахворювань та оцінку санітарного стану насаджень відповідно до санітарних правил; - положення, правила, настанови, нормативно-довідкові матеріали і нормативні документи щодо оцінювання, створення, формування та ведення лісового господарства; - особливості цвітіння та плодоношення деревних, чагарникових і трав'янистих рослин методами окомірного	- визначати тип лісорослинних умов, тип лісу та тип деревостану; - виконувати аналіз ходу росту зрубаних дерев за таксаційними показниками; - визначати рясність цвітіння та плодоношення деревних, чагарникових і трав'янистих рослин; - проводити облік та оцінювання самосіву і підросту деревних порід на лісосіках та під наметом насаджень; - проводити селекційне оцінювання насаджень і дерев, виділяти в натурі	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалювати теоретичні знання та практичні навички для вирішення професійних завдань. Відповідати за поширення недостовірної інформації

	оцінювання та кількісного обліку за існуючими методиками	плюсові дерева і насадження		
5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел, передового виробничого досвіду	<ul style="list-style-type: none"> - теоретичні засади лісового насінництва; - генетико-селекційні основи вирощування високопродуктивних та біологічно стійких насаджень; - агротехніку створення та вирощування насаджень; - теоретичні засади рубок формування та поліпшення якісного складу лісів 	<ul style="list-style-type: none"> - створювати насадження шляхом висіву насіння та садіння сіянців чи саджанців; - створювати архіви клонів для збереження і використання генофонду плюсових дерев та проводити перевірку плюсових дерев на елітність у випробних культурах; - закладати в натурі та формувати тимчасові і постійні лісонасінневі ділянки для заготівлі насіння нормальної і поліпшеної категорій та заповнювати на них паспорти встановлених зразків; - проводити селекційні щеплення різними способами в теплицях, розсадниках, натурних посадках; - оцінювати якість насіння та його придатність для вирощування садивного матеріалу і створення насаджень зі складанням відповідної документації; 	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалювати теоретичні знання та практичні навички для вирішення професійних завдань. Відповідати за поширення недостовірної інформації

		<ul style="list-style-type: none"> - розробляти схеми висівання насіння та застосовувати ефективні агротехнічні прийоми вирощування садивного матеріалу в теплицях, розсадниках, відкритих площах; - проводити догляд за лісовими культурами та природними насадженнями у визначені терміни з врахуванням потреби, обсягів, тривалості та черговості проведення агротехнічних заходів; - проводити заходи щодо збереження самосіву і підросту та сприяння природному поновленню основних лісотвірних порід під наметом насаджень і на лісосіках з метою постійного виконання лісом середовищевірних функцій і формування біологічно стійких високопродуктивних лісостанів; - виконувати відведення в натурі лісосік для виконання рубок головного користування (лісовідновних рубок) та		
--	--	--	--	--

		<p>рубок формування і оздоровлення лісів (рубки догляду за лісом, санітарні рубки, лісовідновні рубки, рубки переформування, рубки, пов'язані з реконструкцією малоцінних молодняків і похідних деревостанів, ландшафтні рубки, інші заходи з формування та оздоровлення лісів) з оформленням відповідних матеріалів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - діагностувати збудників хвороб і ентомошкідників насіння, сіянців, насаджень із занесенням даних у відповідні відомості; - проводити заходи захисту від шкідників та хвороб лісу наземними та дистанційними методами; - проводити заходи з охорони лісу від пожеж згідно з нормативними документами та забезпечувати гасіння лісових пожеж спеціальними технічними засобами 		
6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти	- особливості проведення обробітку ґрунту в теплицях, розсадниках, на	- формувати машинно-тракторні агрегати доцільного складу для	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел	Удосконалювати рівень технічної підготовки ефективно

<p>для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання</p>	<p>лісокультурних площах; - основні технічні характеристики ґрунтообробних машин та механізмів, машинно-тракторних агрегатів</p>	<p>оброблення ґрунту та створення лісових культур; - розробляти схеми висівання насіння та застосовувати ефективні агротехнічні прийоми вирощування садивного матеріалу в теплицях, розсадниках, відкритих площах відповідно до нормативних вимог; - застосовувати раціональні методи і способи заготівлі лісонасінневої сировини в деревостанах, на лісонасінневих плантаціях і зрубках із використанням машин, механізмів і пристроїв; - одержувати насіння із насінневої сировини з використанням машин і механізмів, організувати його зберігання та підготовку для висіву в розсадниках, на лісокультурних площах; - застосовувати сучасні технології, машини і механізми для догляду за лісом та заготівлі деревини; - застосовувати машини та механізми для очищення</p>	<p>інформації</p>	<p>застосовувати її в професійній діяльності. Відповідати за поширення недостовірної інформації</p>
--	--	---	-------------------	---

		мість рубок від порубочних решток		
7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію	<ul style="list-style-type: none"> - теоретичні основи таксації окремого дерева, лісової продукції, лісових насаджень, лісових масивів, приросту; - наукові засади лісовпорядкування та особливості розроблення «Проекту організації та розвитку лісового господарства» в об'єкті лісовпорядкування; - теоретичні засади ведення лісового і мисливського господарства; - стандарти та інструкції, правила та нормативи таксації лісу і оцінювання лісової продукції 	<ul style="list-style-type: none"> - визначати таксаційні показники дерева і насадження в польових та камеральних умовах; - визначати об'єм стовбура зрубаного дерева та вихід сортиментів сучасними таксаційними методами; - виконувати матеріально-грошове оцінювання лісосіки; - визначати врожайність та запаси важливих видів лікарських, технічних, харчових і кормових рослин, дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, деревних соків; -здійснювати облік мисливських тварин 	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Дотримуватися методики оцінювання і обліку лісових ресурсів та продукції. Відповідати за поширення недостовірної інформації
8. Здатність вирішувати поставлені завдання та сприяти веденню мисливського господарства в лісовому фонді	<ul style="list-style-type: none"> - біологію лісових звірів і птахів, мисливських тварин як компонентів лісової екосистеми 	<ul style="list-style-type: none"> - проводити облік мисливських тварин; - оцінювання якості мисливських угідь; - забезпечити охорону та примноження мисливських тварин; -розробляти біотехнічні заходи в мисливських угіддях 	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалювати теоретичні знання та практичні вміння з організації мисливського господарства та оптимально застосовувати їх у професійній діяльності
9. Здатність розробляти окремі види проектної	<ul style="list-style-type: none"> - особливості організації та ведення лісового 	<ul style="list-style-type: none"> - розробляти для підприємств: 	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з	Дотримуватися рекомендацій та

<p>документації, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи</p>	<p>господарства; - терміни та визначення лісогосподарської діяльності; - технологічні аспекти розроблення нормативної документації</p>	<p>проект лісових культур; технологічну карту розроблення лісосік; - складати таксаційний опис насаджень; - розробляти заходи з охорони та захисту лісу; - виконувати аналіз виробничої діяльності та складати звіти за типовими формами</p>	<p>тримачами джерел інформації</p>	<p>стандартів щодо розроблення відповідної документації. Відповідати за поширення недостовірної інформації</p>
<p>10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців</p>	<p>- основні вимоги законодавства України; - структуру лісогосподарського виробництва; - нормативні матеріали з охорони праці в лісовому та мисливському господарстві</p>	<p>- організувати роботу колективу для виконання планових завдань лісового і мисливського господарства та заготівлі деревини відповідно до вимог законодавства; - організувати виробництво та управління в цеху, майстерській ділянці, лісовому розсаднику та інших структурних підрозділах; - забезпечити безпечні умови виконання лісогосподарських та мисливських робіт з дотриманням правил охорони праці та виробничої санітарії відповідно до чинних нормативних матеріалів</p>	<p>Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації</p>	<p>Удосконалювати інформаційну грамотність та оптимальне застосування її в професійній діяльності</p>

<p>11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого на екологічних засадах, використання лісових ресурсів</p>	<ul style="list-style-type: none"> - технологію створення лісових культур; - техніко-організаційні показники рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів; - біологію мисливських тварин та використання кормової бази; - теоретичні засади прийняття ефективних господарських і організаційно-управлінських рішень - структуру лісового фонду та напрями його зміни; - екологічні та економічні особливості організації та ведення лісового і мисливського господарства; - перспективи розвитку лісового та мисливського господарства 	<ul style="list-style-type: none"> - на основі «Проекту лісових культур» забезпечити підготовку лісокультурної площі для висаджування садивного матеріалу чи висівання насіння деревних та чагарникових порід; - вибирати ділянки насаджень відповідного стану та організувати проведення рубок формування і оздоровлення лісів відповідно до вимог нормативних матеріалів та організації праці; - планувати та проводити вибіркові, поступові чи суцільні рубання відповідно до «Правил рубок головного користування в лісах України» залежно від виконуваних лісами функцій, категорій захищеності лісів, біологічних особливостей деревних порід, типу лісу, складу і вікової структури деревостанів, наявності і стану підросту господарсько цінних порід, крутизни схилу, ступеня стійкості ґрунтів проти ерозії та інших 	<p>Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації</p>	<p>Удосконалювати знання, вміння та досвід організації господарства під керівництвом досвідчених фахівців та застосовувати їх у професійній діяльності. Відповідати за поширення недостовірної інформації</p>
--	--	---	---	---

		<p>особливостей, застосовуючи сучасні технології, машини та механізми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати сучасний стан лісового та мисливського господарства; - розробляти перспективний організаційно-господарський план ведення лісового і мисливського господарства; - здійснювати охорону та санітарно-оздоровчі заходи відповідно до санітарних правил методами і технологіями, які враховують біологічні особливості розвитку ентомошкідників та хвороб 		
<p>12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях</p>	<ul style="list-style-type: none"> - основні принципи сталого розвитку; - положення «Лісового кодексу України», стандарти та інструкції, правила та рекомендації з ведення лісового і мисливського господарства; - шляхи підвищення продуктивності лісових насаджень, їхньої біологічної стійкості; - сучасні досягнення лісівничої науки щодо вирощування 	<ul style="list-style-type: none"> - на основі оцінювання стану насаджень відповідно до положень і рекомендацій проводити заходи щодо збереження самосіву і підросту та сприяння природному поновленню основних лісотвірних порід під наметом насаджень і на лісосіках з метою постійного виконання лісом середовищевірних функцій і формування біологічно стійких високопродуктивних лісостанів; 	<p>Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації</p>	<p>Удосконалювати розуміння екологічних, соціальних і економічних наслідків професійної діяльності та застосовувати на практиці. Відповідати за поширення недостовірної інформації</p>

	<p>високопродуктивних і біологічно стійких лісових насаджень;</p> <p>- теоретичні засади організації сталого (екологічно збалансованого) ведення лісового господарства;</p> <p>- принципи збереження та примноження біорізноманіття;</p> <p>сучасні екологічні технології</p>	<p>- застосовувати положення Лісового кодексу України та нормативних документів для організації та ведення господарства;</p> <p>- створювати захисні насадження та забезпечувати ефективну експлуатацію насаджень меліоративного фонду;</p> <p>- на засадах сталого розвитку розробляти заходи з ефективного використання лісових ресурсів</p> <p>- розробляти заходи підвищення продуктивності лісових насаджень, їхньої біологічної стійкості;</p> <p>- проводити облік і оцінювати якість лісової продукції та оформляти документи на відпуск продукції;</p> <p>- застосовувати сучасні технології проведення комплексу робіт із захисту деревини від руйнування на лісосіках та верхньому складі з урахуванням біологічних особливостей деревних порід, дереворуйнівних грибів та технічних шкідників;</p> <p>- організовувати ефективне</p>		
--	---	--	--	--

		<p>використання різнопланових корисних властивостей лісу</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювати результати господарської діяльності та вплив шкідливих компонентів на стан здоров'я людини та довкілля; - оцінювати чисельність мисливських тварин та реалізовувати біотехнічні заходи; - застосовувати екологічні ощадливі технології лісгосподарського виробництва; застосовувати екологічні знання на практиці.		
--	--	---	--	--

праці																							
-------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Примітка: кількість знаків «+» відображає вплив компонента на формування програмного результату навчання.

«+++» - даний компонент домінує в програмі

«++» - даний компонент є достатнім в програмі

«+» - даний компонент не вносить істотного вкладу в програму

«-»- даний компонент не засвоюється в процесі навчання